

Anguita, poètica i ortodòxia

Julio Anguita, coordinador general d'Esquerra Unida, ha tornat a la càrrega. I ho ha fet en l'escenari on tot li és permès: la festa del Partit Comunista d'Espanya. L'última d'Anguita ha estat dir que "el rei no és intocable", i no ho ha afirmat de manera aïllada, sinó acompanyat de l'amenaça de trencar el consens constitucional i desenterrar de nou les velles aspiracions comunistes: la república com a forma d'estat, el federalisme i l'autodeterminació.

Bandejant la simpatia que aquestes declaracions hagen pogut despertar en determinats àmbits polítics —sintonies que no depassen, en cap dels casos, el terreny lèxic—, la resposta sembla també que ha estat consensuada —constitucionalment consensuada.

Es cert que parlar amb aquesta desinhibició de república contra monarquia toca directament en la fragilitat democràtica espanyola. I parlar de model d'estat federal i d'autodeterminació és sinònim de reformar l'article vuitè de la Constitució espanyola. Res d'això és greu en una democràcia sense fantasmes, però tampoc és el cas. I heus ací el crit al cel de molta gent que hi creu però per més endavant, per quan s'hagen acomplert uns passos "federalitzants" pels quals, d'altra banda, gairebé ningú no treballa.

Tot això, ho ha propiciat l'Anguita polític, però també l'home. El polític ferit pels resultats d'una línia política errònia, si més no electoralment parlant. L'home persuadit pel seu vessant de fenomen mediàtic i pels jocs de paraules.

Però encara cap una reflexió per als "simpatitzants del lèxic" d'Anguita. A quin model d'estat es refereix Anguita? I a quin dret a l'autodeterminació? Ben segur, als mateixos que ja defensava a les darreries de la dècada dels setanta i a principis dels vuitanta. Quan Anguita parla de federalisme parla d'una organització

territorial democràtica, d'un federalisme municipalista, parla de potenciar la descentralització de l'estat, de dotar-ne totes les parts de competències i atribucions i que aquest funcione alhora com una unitat. Però, què entén Anguita per unitat? Doncs, un model d'estat federal, mai confederal. Què li semblaria a un secretari general del PCE, que té pànic a qualsevol tipus de confederació, un estat espanyol reformat sobre la base de quatre grans àrees nacionals (Països Catalans, País Basc-Navarra, Galícia i la resta) amb estructura territorial pròpia? La resposta ens la dona l'adjectiu que acompanya el nom de la força política que coordina: esquerra unida. Així, en singular.

Anguita és, en aquest sentit, un miratge. Té

una concepció federalista castellana, centralista, basada més en els deures que en els drets d'aquesta plurinacionalitat. Una concepció que no entén que reconèixer el dret a l'autodeterminació és reconèixer, després, el dret democràtic d'un poble a constituir un estat independent. Es tracta d'un federalisme que manté la idea d'estat nacional castellà, a l'estil alemany, on la plurinacionalitat desapareix front al dret a la diferència.

I aquest és l'Anguita real, que creu en Lenin quan diu que abans del dret a l'autodeterminació hi ha la revolució general que duu a un estat socialista basat en la col·laboració i la federació i no en la independència nacional. Ell, d'altra banda, no se n'ha amagat mai, d'això. Sempre s'ha reconegut ortodox i ha dit que Espanya era sinònim de construcció i quan Santiago Carrillo el va acusar de falangista es referia a la següent declaració d'Anguita: "[José Antonio] sabé arribar al problema d'Espanya definint-la per absència, per buit. En no poder dir que Espanya era una zona geogràfica o un determinat projecte històric, va dir: 'España es una unidad de destino en lo universal'. Jo he utilitzat aquest concepte diverses vegades". ■

"Anguita té una concepció federalista castellana, on la plurinacionalitat desapareix front al dret a la diferència i que no entén que reconèixer el dret a l'autodeterminació és reconèixer el dret d'un poble a constituir un estat independent."